

به نام خدا

دانشگاه فنی و حرفه ای

مدیریت صنعتی

رشته: صنایع شیمیایی

مقطع: کارشناسی

آموزشکده فنی و حرفه ای شماره ۲ پسران کرمانشاه

گرد آورنده: مجید ترکمن

فصل سوم: سازمان صنعتی (صنعت)

سازمان چیست:

سازمان ها به اشکال مختلف در اطراف ما وجود دارند. سازمان سیستمی نظامند وقاعده مند است که به صورت مجموعه متنوعی از زیر سیستم تعریف می شود.

سازمان گروه رسمی وهماهنگ شده ای از افراد است که برای رسیدن به اهدافی ویژه کارمی کنند. مدیران اثربخش باید به آنچه درون وبرون سازمان آنها می گذرد توجه کنند. مدیران باید بخشی از سازمان باشند. یاد آوری می گردد که مدیران چهار وظیفه اصلی در سازمان ها دارند، برنامه ریزی-سازماندهی- هدایت وکنترل- نظارت وارزیابی

سازمان پدید هایی اجتماعی است که آگاهانه هماهنگ شده ودارای حدود وثقور نسبتاً مشخصی بوده وبرای تحقق هدف یا اهدافی براساس یک سلسله مبانی فعالیت می

کنند.

سازمان صنعتی:

مجموعه ای از اجزا و واحدهای مرتبط به هم می باشند که در ارتباط تعاملی باهم هستند و فعالیت های تولیدی و عملیات خاصی را با صرف منابع جهت تحقق اهداف سازمان (تولید محصول و یا خدمات) انجام می دهند.

مهمترین اجزای تشکیل دهنده سازمان های صنعتی:

۱- ورودی ها و منابع مورد نیاز

۲- عملیات و فعالیتهای مور نظر بر اساس اهداف

۳- اهداف (که معمولا تولید کالا و یا ارائه خدمات با کیفیت با بهره وری بالا)

۴- فرآیند تولید

۵- تکنولوژی

۶- سیستم (شامل حمل و نقل، انبار، اطلاعات، مدیریت، اداری، فروش و خرید می باشد)

۷- ساختار

توجه به این نکته ضروریست که سازمان ها برای بقا و وجود در بازار رقابت همواره تمامی موارد ذکر شده می بایست بر اساس آخرین متدهای جدید در صنعت باشد.

تعریف صنعت:

صنعت مجموعه ای از سازمان ها و شرکت های تولیدی، خدماتی و کارخانه ها است که با بکارگیری منابع فیزیکی و تسهیلات مادی و انسانی به تولید محصولات مورد نیاز جامعه و صنعت می پردازند.

سازمان های صنعتی مانند صنعت نفت، صنعت برق و سازمان های خدماتی مانند سازمان های بیمه ای، حمل و نقل که عموماً این سازمان ها ممکن است شامل چندین زیر سیستم باشند.

صنعتی شدن در واقع یعنی رو آوردن از تولیدات کشاورزی به سمت تولیدات غیر کشاورزی است.

صنعتی شدن عبارت است از: بکارگیری روش های نوین و جدید تولید کالا و خدمات به جای استفاه از روش های سنتی و دستی به طوری که حجم تولید و کیفیت در صنعت افزایش یابد.

سیر تکامل صنعت:

در مسیر تکامل صنعت از دوره ماقبل انقلاب صنعتی شروع شده و پس طی دوره انقلاب صنعتی و صنعتی شدن تا عصر فراصنعتی به بررسی عوامل مختلف دخیل در سازمان های صنعتی مانند روش تولید، منبع کلیدی تولید، سرمایه کلیدی، استراتژی تولید و محیط و ساختار سازمان ها و سبک مدیریت سازمان و نوع استخدام نیرو در آنها می پردازد.

بعنوان مثال روش تولید در دوره ماقبل انقلاب صنعتی ابزارآلات دستی بوده که در عصر انقلاب صنعتی تبدیل به موتور شده و در عصر صنعتی شدن به دستگاه های مکانیزه و در عصر فرا صنعتی تبدیل به تکنولوژی های پیشرفته ی ارتباطی و اتوماسیونی گشته است.

ویا در خصوص پارامتر منبع کلیدی تولید که در دوره سنتی ماقبل انقلاب صنعتی صرفاً از نیروی قدرت انسان استفاده می شده که در دوره انقلاب صنعتی تبدیل به قدرت موتور و سپس در عصر صنعتی تبدیل به قدرت ماشین و نهایتاً در دوره فرا صنعتی تبدیل به قدرت تفکر و اندیشه های خلاق گشته است.

و در خصوص استخدام نیروی انسانی که در عصر سنتی به صورت روزانه بوده و در دوره انقلاب صنعتی تبدیل به تمام وقت و در عصر صنعتی بصورت دائمی شده و در دوره فرا صنعتی به صورت پاره وقت و مجازی گشته است.

البته در فصول بعدی در ارتباط با ویژگی های سازمان های نوین و نوع استخدام نیروی انسانی و روند تکاملی آن در قرن گذشته به تفصیل صحبت خواهد شد.

گروه بندی صنایع بر اساس ماهیت تولید:

۱- صنایع فیزیکی: به صنایعی گفته می شود که ماهیت و محتوای ورودی ها و خروجی آنها با هم تفاوت چندانی نداشته باشد. مانند صنعت آهن و فولاد، آلومینیم، مس، استیل و قطعه سازی صنایع الکترونیکی، کشتی سازی، هواپیماسازی، صنعت سیمان و از این قبیل صنایع.

۲- صنایع شیمیایی: به صنایعی گفته می شود که ماهیت ورودی ها و خروجی های آنها با هم متفاوت است یعنی بر اثر فرآیندهای تولیدی که روی ورودی ها انجام می شود ماهیت ورودی ها تغییر می کند و محصولات خروجی با اهمیتی متفاوت از مواد ورودی تولید می شوند. مانند صنعت نفت، صنعت پتروشیمی، صنعت داروسازی، صنایع هسته ای.

۳- صنایع تحقیقاتی-خدماتی: به صنایعی گفته می شود که اساس و مبنای اصلی تولید آنها دانش، تخصص و مهارت

زیاد نیروی انسانی می باشد. صنعت هوا فضا ، صنعت بیمه، صنعت تعمیرات، صنعت جهانگردی، صنعت بانکداری از این قبیل صنایع می باشند.

دسته بندی صنایع براساس میزان اهمیت:

گروه بندی صنایع براساس میزان اهمیت ونقش آن در صنعت به چهار دسته تقسیم می شود.

۱- صنایع استراتژیک: صنایعی که رهبری صنعت را به عهده دارد و می تواند شبکه زنجیره ای از صنایع ماقبل ومابعد را به دنبال خود ایجاد نماید. مانند صنعت خودروسازی ،صنعت نفت وپتروشیمی، صنایع الکترونیکی .

۲- صنایع زیر بنایی: صنایعی که بستر لازم را برایایجاد صنایع مختلف ایجاد می کند مانند صنعت برق وآب، صنعتجاده وراه سازی، صنعت مخابرات، صنعت گاز، صنایع تحقیقاتی.

۳- صنایع مادر: به صنایعی گفته می شود که سهم عمده ای از توسعه ی صنعتی وراهبردی هر کشور را تشکیل می دهد. توسعه صنعتی نیازمند گسترش صنایع مادر در هر کشوری می باشد. ذوب آهن ، فولاد، نفت ، خودروسازی،کشتی سازی، هواپیماسازی ، صنایع هسته ای از صنایع مادر محسوب می شوند.

۴- صنایع خرد وکوچک: به صنایعی که به سرمایه کمی نیاز دارند واندازه کوچکی در صنایع دارند گفته می شوند. مانند صنعت داروسازی ،صنعت خدمات، صنایع پزشکی، صنایع لاستیک .

دولت باید طرح های استراتژک صنعتی را که سودآوری کمی دارند اما در پیشرفت وتوسعه صنعتی نقش رهبری را دارند ایجاد وراه اندازی کند.پروژه های زیر بنایی به عنوان بستر صنعت تعریف می شوند.چون بستر لازم را برای ایجاد رشد وپیشرفت بخش های مختلف صنعت فراهم می آورد.

مهم ترین ویژگی صنایع راهبردی (استراتژیک):

- ۱- ایجاد پیوند صنایع ماقبل و مابعد خود.
- ۲- محرک پیشرفت سایر صنایع دیگر شود.
- ۳- دارای بازدهی و کارایی بالایی هستند.
- ۴- ممکن است دارای سودآوری کمی باشند.
- ۵- ضریب اهمیت بالایی در پیشرفت صنعت دارند.
- ۶- الزاماً طرح های بزرگی نمی باشند.
- ۷- نقش رهبری صنعت را به عهده دارند.

عوامل صنعت: - عوامل داخلی صنعت - عوامل خارجی صنعت

عوامل داخلی صنعت: به عواملی گفته می شود که همه ی سازمانهای صنعتی را در یک صنعت متاثر می سازد و می تواند موفقیت و رشد یک شرکت را تسهیل یا کند سازد. بی توجهی و یا نادیده گرفتن هر کدام از این عوامل می تواند بسیار خطر ناک و در کوتاه ترین زمان سازمان را منهدم سازد. این عوامل عبارتند از:

- ۱- سیستم اطلاعات
- ۲- هزینه
- ۳- خدمات پس از فروش
- ۴- مهارت و توانایی منابع انسانی
- ۵- رقابت چند بعدی (قیمت، کیفیت، خدمات، نوآوری، و...)
- ۶- کیفیت
- ۷- ورود رقبای قدرتمند
- ۸- تغییرات تکنولوژی و فن آوری

عوامل خارجی صنعت: عواملی که به طور غیر مستقیم سازمان را متاثر می سازد. مانند عوامل محیطی از جمله اقتصادی، اجتماعی، سیاسی.

عوامل موثر بر وضعیت سازمان های صنعتی:

۲- تفسیر در موازنه قدرت اقتصادی کشورها

۳- مسائل زیست محیطی و توسعه پایدار

۴- گسترش و پیچیدگی ارتباطات صنعتی در سطح صنعت، ملی و جهان

۵- تحولات و توسعه صنعت

۷- افزایش شدت رقابت و شکل گیری قدرت های صنعتی

۹- تدوین استانداردهای کیفیتی و عملکردی

۱۱- عدم اطمینان محیطی

۶- تغییرات تکنولوژی ها و فن آوری های تولید در صنعت

۸- تدوین قوانین و مقررات جدید در صنعت در سطح ملی و جهانی

۱۰- افزایش حساسیت کیفیتی مشتریان و کاهش قیمتی تقاضا

ویژگی های صنعت آینده (عصر فراصنعت)

۱- اتوماسیون سازی فرآیند تولید و ارائه خدمات به مشتریان و کاهش مکانیزاسیون فرآیند تولید، خلق و بکارگیری تکنولوژی های جدید و عدم استفاده از تکنولوژی های قبلی (سرمایه بر تا کاربر بودن صنعت)

۲- افزایش حجم و سرعت تولید ۳- ارتقا کیفیت و سیستم بهره وری ۴- صنعت بدون مرز

۵- بکارگیری سیستم های خبره در تولید و عملیات

۶- کاربرد تکنولوژی های مدرنی همچون تکنولوژی های ماهواره ای، فیبر های نوری، نیمه هادی، ابر کامپیوترها، نرم افزارهای کامپیوتری

۷- خلاقیت، نوآوری و ابتکار عمل ۸- بازسازی ساختار سازمان، فرآیند تولید و طراحی شغلی

۹- سیستم آموزش و توانمندی منابع انسانی ۱۰- طراحی اطلاعات و ارتباطات مدرن ۱۱- نگرش و دید استراتژیک مدرن

۱۲- طراحی ساختار پروژه ای و ادھو کراسی ۱۳- مهندسی روش ها، مدیریت تکنولوژی ۱۴- افزایش رقابت و پیچیدگی رهبری در صنعت

مراحل شکل گیری یک سازمان صنعتی را چرخه کامل صنعتی شدن سازمانی نامند.